

4H Elinvoimaa kuntiin 4H-yrittäjyydellä

LAPPEENRANNAN-LAHDEN TEKNILLINEN YLIOPISTO
LUT SCIENTIFIC AND EXPERTISE PUBLICATIONS

SISÄLLYSLUETTELO

Ei varaa lannistaa yhtään uutta yrittäjää.....	3
4H-yrittäjyys yrittäjyyskasvatuksen oppimisympäristönä	4
Tutkittua tietoa 4H-yrittäjyyden elinvoimavaikutuksista	8
Kun nuori onnistuu, kunta onnistuu	17
Nuorten yrittäjyys on kuntien ja kaupunkien elinehto.....	18
16-vuotias Eemil harkitsee yrittäjyydestä aikuisiän ammattia.....	19
4H-yrittäjyys on tarttuvaa.....	21

Toimitus: Anu Raappana, Marjaana Liukko, Mari Pöyhtäri, Sirkka Suomäki

Kuvat: Minnéa Mattbäck, Tiina Rinne, Emmi Virta, Kaarlo Karjalainen, Aino Heininen

Taitto: Tiina Rinne

Sarja: LUT Scientific and Expertise Publications / Raportit ja selvitykset – Reports, ISSN-L 2243-3384, ISSN 2243-3384

Järjestysnumero sarjassa: 141

ISBN: 978-952-412-318-1

ISBN: 978-952-412-319-8

Helsinki 2026

Ei varaa lannistaa yhtään uutta yrittäjää

Yrittäjyyttä kutsutaan Suomen talouden selkärangaksi. Silti keskustelu yrittäjyydestä maalaa usein kuvaa riskeistä, byrokratiasta ja epäonnistumisen uhasta. Nuorten kohdalla tämä ristiriita on kohtalokas: kiinnostusta ja ideoita löytyy, mutta rohkeus hiipuu helposti, jos ilmapiiri ei tue kokeilemistä. Suomessa ei ole varaa menettää yhtäkään uutta yrittäjää.

Kulttuurissamme epäonnistumisia seurataan suurennuslasin alla ja konkurssveja arvioidaan kuin urheilusuorituksia. Poliitikassa sanat ja teot kulkevat eri tahtia: juhlapuheissa yrittäjyyttä arvostetaan, mutta käytännössä huomio kiinnittyy esteisiin ja sääntöihin. Näin epäilyksen siemen kylvetään jo ennen kuin nuoren idea saa mahdollisuuden kehittyä.

Kansainvälinen GEM-vertailu osoittaa, että Suomessa epäonnistumisen pelko on keskimääräistä suurempaa ja kulttuuriset normit jarruttavat yrittäjyyttä. Toisaalta Nuorisobarometri ja Nuorten tulevaisuusraportti kertovat, että yrittäjyys kiinnostaa nuoria laajasti. Juuri siksi rohkaiseminen ja matalan kynnyksen mahdollisuudet ovat avainasemassa.

Suomen talous on ollut lähes 20 vuotta ilman kestävästä kasvusta, ja samaan aikaan työikäinen väestö vähenee. Jokainen nuori, joka saa mahdollisuuden kokeilla yrittäjyyttä, on potentiaalinen tulevaisuuden työllistäjä. Epäonnistuminen ei ole este, vaan oppi, joka vie eteenpäin.

4H-yrittäjyys tarjoaa nuorille turvallisen väylän testata omia ideoitaan. Yksityisyrittäjäin Säätiön rahoittaman, 4H:n ja LUT-yliopiston yhteisen hank-

keen Elinvoimaa kuntiin 4H-yrittäjyydellä (2023–2025) tavoitteena on ollut lisätä kuntatoimijoiden ymmärrystä nuorten vapaa-ajan yrittäjyydestä ja sen potentiaalista kunnan elinvoiman vahvistamisessa. Olemme halunneet lisäksi kehittää myönteisiä asenteita nuorten yrittäjyyttä kohtaan kunnissa – ja yhteiskunnassa laajemminkin.

Yrittäjyys on harjoitusalue, jossa saa kokeilla ja kasvaa, ja jossa epäonnistuminen on osa oppimista. Hankkeen puitteissa toteutetussa tutkimuksessa tehtiin laaja kysely kuntatoimijoille ja paikallisyhdistyksille sekä käytiin läpi nuorten 4H-yrittäjien tuottamaa aineistoa. Aineisto tuo esille, että nuorten yrittäjyydellä ei ole vaikutuksia ainoastaan nuoreen itseensä, vaan sillä on laaja-alaisia positiivisia vaikutuksia kunnan elinvoimaan ja yhteistyörakenteisiin.

Meillä ei ole varaa lannistaa yhtäkään uutta yrittäjää. Mitä enemmän Suomeen kasvaa yrittäviä nuoria, sitä varmemmin myös taloutemme löytää jälleen kasvun.

Tomi Alakoski
Toimitusjohtaja
Suomen 4H-liitto ry

4H-yrittäjyys yrittäjyyskasvatuksen oppimisympäristönä

Nuoret tarvitsevat tapoja harjoitella työelämä- ja yrittäjyystaitoja. 4H-yrittäjyys tarjoaa tähän käytännönläheisen mallin, jossa 13–28-vuotias nuori voi kokeilla yritystoimintaa turvallisesti ja ohjatusti. Parhaimmillaan yritysideoita lähteenä on omat taidot ja kiinnostuksen kohteet, esimerkiksi puutarhatyöt, digiapalvelu, lastenhoito, leivonta tai käsityöt. Toiminta lähtee pienimuotoisesta palvelusta tai tuotteesta, jota voi kehittää kokemuksen karttuessa.

Yrittäjyyskasvatusta tekemällä oppien

4H-yrittäjyys on yrittäjyyttä nuoren vapaa-ajalla ja sen vahvuus on käytännönläheisyydessä. Oppiminen tapahtuu aidoissa tilanteissa, jolloin taidot karttuvat käytännökokemusten kautta: nuoret hinnoittelevat, palvelevat asiakkaita, markkinoivat ja pitävät kirjaa tuloista ja menoista.

Samalla nuoret harjoittelevat oma-aloitteisuutta, vastuunottoa, ajanhallintaa ja ongelmanratkaisua eli yrittäjämäisiä valmiuksia. Näistä taidoista on hyötyä niin työelämässä kuin arjen eri tilanteissa.

Yrittäjyyskokemukset syventävät myös koulussa opittuja asioita. Esimerkiksi taloudenhallinta, markkinointi ja sopimusten tekeminen muuttuvat teoreettisista käsitteistä konkreettisiksi taidoiksi. Yritystoiminta näyttäytyy kokonaisena prosessina ideoinnista asiakastapaamisiin, työn toteuttamiseen ja palautteen käsittelyyn. Onnistumiset vahvistavat itseluottamusta ja virheistä opitaan rakentavasti. Tämä tekee oppimisesta konkreettista, motivoivaa ja palkitsevaa.

Tukea ja ohjausta jokaiselle nuorelle

Jokaisella 4H-yrittäjällä on vapaaehtois pohjalta toimiva yritys ohjaaja, joka ohjaa keskustellen, tukien ja palautetta antaen. Lisäksi oma 4H-yhdistys auttaa yrittäjiä koko yrittäjyysmatkan aikana.

Yrittäjyyden aloittamiseen ei tarvita suuria taloudellisia panostuksia ja riskit pysyvät hallittavina. Toimintaa ohjaavat kestävän kehityksen ja vastuullisuuden periaatteet, jotka rohkaisevat nuoria tekemään asioita nyt ja tulevaisuudessa. Raportointi ja reflektointi auttavat nuorta käsitteellistämään yrittäjyyttään, jolloin nuori tekee havaintoja omasta oppimisestaan ja kehittymiskohteistaan.

Paikalliset yritykset ja yhteisöt nuoren lähellä avaavat ovia yhteistyöhön ja asiakaskokemuksiin. Näin nuori näkee jo varhain, miten verkostot ja yhteistyö tukevat sekä yrittäjää itseään että yritystoimintaa.

Kasvava ilmiö

4H-järjestö syntyi Yhdysvalloissa 1900-luvun alussa vastauksena nuorten työttömyyteen ja maaseudun tarpeisiin. Tavoitteena oli opettaa nuorille yrittämisen ja työnteon taitoja, joiden avulla he voisivat rakentaa tulevaisuuttaan omassa lähiympäristössään sekä levittää tietoa moderneista maatalouden innovaatioista. Yrittäjyys on ollut 4H-toiminnan ydintä koko sen historian ajan.

Suomessa nykyinen 4H-yrittäjyyden muoto käynnistyi vuonna 2007 ja sen suosio on kasvanut

tasaisesti. Yritysten määrän ja liikevaihdon kasvu kertovat siitä, että yhä useampi nuori haluaa kokeilla yrittäjyyttä käytännössä. Esimerkiksi vuonna 2024 toimi yli 2 700 4H-yritystä, joiden yhteenlaskettu liikevaihto oli lähes 4,5 miljoona euroa.

Kun 4H-yrittäjien määrä kasvaa, ohjauksen ja tuen tarve lisääntyy. Se tuo 4H-järjestölle haasteen: miten tarjota riittävästi tukea nuorille tilanteessa, jossa arkeen vaikuttavat digitalisaatio, ilmastonmuutos ja uudet työnteon muodot. Muutokset tuovat nuorille myös mahdollisuuksia.

Kun nuoria tuetaan yhdessä 4H-järjestön, yhteisöjen ja yritysten voimin, he voivat kehittää taitoja, joista heidän lisäkseen hyötyy koko yhteiskunta. 4H-yrittäjyys osoittaa, että nuorissa on valtavasti potentiaalia, kun he saavat mahdollisuuksia ja oikeanlaista tukea.

Kokemukset 4H-yrittäjyydestä vahvistavat nuoren itsetuntoa ja luottamusta omiin kykyihin, tukevat koulutus- ja uravalintoja ja rohkaisevat näkemään yrittäjyyden varteenotettavana vaihtoehtona myös tulevaisuudessa.

Sirkka Suomäki
erityisasiantuntija
Suomen 4H-liitto

4H-yrityksen kriteerit

- 4H-yrityksen voi perustaa 13–28-vuotias nuori
- 4H-yritys on pienimuotoinen ja tarkoitettu yrittäjyyden harjoitteluun
- Liikevaihto on 50–8 000 euroa/vuosi
- 4H-yrittäjä on 4H-yhdistyksen jäsen
- 4H-yrittäjä käy yrityskoulutuksen
- Yrittäjä tekee liiketoimintasuunnitelman
- Nuorella on oma yritysohjaaja
- Nuori perustaa yrityksen yksin mutta voi työskennellä muiden yrittäjien kanssa ryhmässä
- Nuori sitoutuu 4H:n arvoihin, tekemään vuosittain yrityksen talousraportin ja seurantatiedot

Tutkittua tietoa 4H-yrittäjyyden elinvoimavaikutuksista

Tutkimuksen tausta ja tavoite

Osana Suomen 4H-liiton laajaa kehittämishanketta, jonka tavoitteena on edistää nuorten yrittäjyyttä ja kuntien elinvoimaa, toteutettiin kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävä tutkimus 4H-yrittäjyyden ja kuntien elinvoiman välisestä yhteydestä. Nuorten vapaa-ajalla toteuttama omaehtoinen yrittäjyys on ilmiö, jonka vaikutusta kuntien elinvoimaan ei ole aiemmin tutkittu.

Tämä on erityisen kiinnostavaa tilanteessa, jossa Kuntalaki (410/1995) velvoittaa kuntia strategiseen työhön asukkaiden hyvinvoinnin ja alueen elinvoiman edistämiseksi ja samaan aikaan nuorten kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan kasvaa. Onkin yllättävää, että vaikka kuntien elinvoima on keskeinen tavoite suomalaisessa aluekehityksessä, nuorten vapaa-ajan yrittäjyyden rooli sen vahvistamisessa on jäänyt tutkimuksessa vähäiselle huomiolle.

Hankkeen keskeiset tulokset on koottu tähän raporttiin. Raportin tarkoituksena on paitsi esitellä hankkeen aikana tehdyt havainnot, myös vastata kysymykseen: miten nuorten vapaa-ajalla toteutettu yrittäjyys liittyy kuntien elinvoimaan? Tutkimuksen tavoitteena on ollut selvittää, millä tavoin nuorten toteuttama 4H-yrittäjyys vaikuttaa kuntien elinvoimaisuuteen sekä lisätä kuntatoimijoiden ymmärrystä nuorten vapaa-ajalla tapahtuvan yrittäjyyden merkityksestä kunnan elinvoiman vahvistamisessa.

Nuorten yrittäjyys ja kuntien elinvoima tutkimuskirjallisuudessa

Nuorten yrittäjyyttä käsittelevä tutkimuskirjallisuus keskittyy usein nuoriin aikuisiin tai korkeakouluopiskelijoihin (esim. Geldhof ym., 2014; Schimperna, Nappo & Marsigalia, 2021; Williams, 2004). Tämä on ymmärrettävää, sillä yrittäjyyskasvatus on juurtunut osaksi kaikkien kouluasteiden opetussuunnitelmia, ja yrittäjyysvalmiuksia pyritään tietoisesti edistämään koulutuksen avulla (esim. Lackéus, 2015; Mwasalwiba, 2010; Raappana & Peuhkuri, 2025). Toteuttamamme tutkimus poikkeaa tästä näkökulmasta, sillä se tarkastelee nuorten omaehtoista, vapaa-ajalla tapahtuvaa yrittäjyyttä.

Elinvoiman käsite tuo tutkimukseen kiinnostavan ulottuvuuden, sillä se ei ole yksiselitteinen. Yrittäjyys nähdään keskeisenä tekijänä alueiden ja kuntien kehityksessä (Bjorna & Aarsaether, 2010; Malecki, 2018; Neumann, 2021). Makkonen ym. (2019) määrittelevät kuntatason elinvoimaisuuden hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja kilpailukyvyn yhdistelmäksi, johon vaikuttavat mm. yrittäjyys, innovaatiot, palvelut, maankäyttö, asuntopolitiikka, joukkoliikenne, koulutus ja vapaa-ajan palvelut. Elinvoimaisuus ylittää perinteisen yrittäjyyspolitiikan rajat, sillä se yhdistää useita politiikkasektoreita (Makkonen ym., 2019). Makkonen ja Kahila (2021) laajentavat käsitettä koskemaan myös kunnan veto-voimaisuutta ja asukkaiden hyvinvointia, ja Madzivhandila & Musara (2020) korostavat kuntien roolia sosiaalisessa ja taloudellisessa kehityksessä.

Kirjallisuuskatsauksemme osoitti, että elinvoiman käsite kattaa useita näkökulmia:

- Taloudellinen näkökulma (Makkonen ym., 2019; Makkonen & Kahila, 2021)
- Sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma (Andreotti ym., 2012; Makkonen ym., 2019; Makkonen & Kahila, 2021; Korsching & Allen, 2004; Bryant, 1989; Jenkins & Konecny, 1994)
- Koulutus, osaava työvoima ja investoinnit (Makkonen & Kahila, 2019; Mihai ym., 2019; Murray & Dunn, 1995)
- Aluekehitys (Lipshitz, 1993; Montgomery, 1995; 1998)
- Kestävyyšnäkökulma (Dhahri & Omri, 2018)

Lisäksi elinvoimaisuuden arvioinnissa huomioidaan elintaso, ympäristön laatu ja saavutettavuus (Drewes & Van Aswegen, 2011; Jenkins & Konecny, 1994; Lipshitz, 1993). Koska käsite on laaja ja monitahoinen, rajattiin elinvoima tässä tutkimuksessa taloudelliseen, sosiaaliseen ja kulttuuriseen näkökulmaan, huomioiden niiden keskinäinen limittyminen.

Nuorten yrittäjyyden elinvoimavaikutuksia tarkasteltiin tässä hankkeessa kolmella tasolla: primääri-, sekundääri- ja tertiääri-vaikutuksina. Nämä käsitteet ovat tuttuja mm. ympäristötutkimuksessa (Butler & Harley, 2010), yhteiskuntatieteissä (Boudon, 1974), kasvatustieteessä (Matlay, 2011) sekä kulttuuritahtumien talousvaikutusten arvioinnissa (Mitchell & Wall, 1989). Aiemman tutkimuksen mukaan (Mitchell & Wall, 1989) ensisijaiset vaikutukset ovat suoria ja näkyviä, toissijaiset epäsuoria ja syntyvät ensisijaisista vaikutuksista, ja tertiääriset vaikutukset ovat pitkäaikaisia, monimutkaisia ja vaikeasti mitattavia, toteutuen usein pitkien ketjujen kautta.

Tutkimuksen aineistot

Monipuolinen aineistopohja on ollut keskeinen hankkeen onnistumiselle. Tutkimuksessa hyödynnettiin kolmea aineistoa, jotka täydentävät toisiaan:

1. Nuorten yrittäjien toimittamat yritysten seurantatiedot, jotka sisältävät mm. toimintakertomuksen ja talousraportin.
2. Kuntajohdolle toteutettu kysely.
3. 4H-paikallisyhdistysten toiminnanjohtajille toteutettu kysely.

Nuorten tuottamat toimintakertomukset kuvaavat yrittäjyyden arkea ja oppimista ja tuottavat näkökulmia nuorten yrittäjyyden ja kuntien elinvoiman väliseen yhteyteen. Vuotuista raportointia ohjaa valmis pohja, jossa jokaiselle yrittäjälle esitetään samat kysymykset. Ne käsittelevät muun muassa yrityksen taloutta ja sen kehitystä sekä kuluneen toimintavuoden aikana opittuja asioita. Kysymyksissä huomioidaan myös 4H-toiminnan arvot ja niiden toteutuminen yrittäjyydessä.

Kuntakyselyn aineisto tuo esiin kuntien strategisen näkökulman elinvoimaan ja sen edistämiseen. Lisäksi aineisto osoittaa, että nuorten yrittäjyys on tunnustettu merkittäväksi pitovoimatekijäksi, ja toiminnanjohtajakysely vahvistaa, että yhteistyö kuntien kanssa nähdään strategisena investointina tulevaisuuteen. Toiminnanjohtajakyselyn tuottama aineisto myös avaa kiinnostavalla tavalla 4H-yhdistysten roolia ja kunnan kanssa tehtävän yhteistyön kehittämismahdollisuuksia.

Nuorten yrittäjyys ja kuntien elinvoima

Nuorten yrittäjyys ja kunnan elinvoima kytkeytyvät toisiinsa monin tavoin. Ensinnäkin nuoret tuottavat tuotteita ja palveluja, joita kunnassa ei muutoin olisi. Lisäksi nuoret yrittäjät täydentävät olemassa olevaa palvelutarjontaa. He vastaavat myös paikallisten yritysten tilapäiseen työvoimatarpeeseen esimerkiksi sesonkiaikoina ja tekevät alihankintaa, mikä tukee yritysten toimintaa alueella.

Nuorten tuottamat palvelut muodostavat monipuolisen kokonaisuuden, joka sisältää sekä konkreettisia tuotteita että erilaisia arjen tukipalveluja. Tuotteisiin kuuluvat esimerkiksi keppihevokset, villasukat, linnunpöntöt sekä leivonnaiset, kuten leipä ja kuppikakut. Palvelupuolella nuoret tarjoavat esimerkiksi siivousta, lastenhoitoa, lemmikkien hoitoa, pihanhoitoa, puutarhatöitä ja pieniä remontteja. Lisäksi nuoret organisoivat leirejä, kerhoja ja tapahtumia. Ne ovat lapsille suunnattuja kokemuksia ja palveluja, joita ei muuten olisi saatavilla. Nuorten tuottamien palvelujen avulla voidaan tukea vanhus-ten kotona asumista esimerkiksi kotitöiden hoitamisella ja sosiaalisen vuorovaikutuksen lisäämisellä.

Nuorten palvelut eivät kuitenkaan ainoastaan tue yksilöiden arkea, vaan ne vahvistavat myös

kunnan elinvoimaa. Kun nuoret osallistuvat palvelujen tuottamiseen, syntyy paikallista yrittäjyyttä ja yhteisöllisyyttä, mikä lisää alueen houkuttelevuutta ja hyvinvointia. Palvelut ja tapahtumat luovat uusia kohtaamispaikkoja ja vahvistavat sukupolvien välistä vuorovaikutusta. Tämä edelleen edistää sosiaalista kestävyyttä. Lisäksi nuorten aktiivisuus voi toimia ponnahduslautana tulevaisuuden työelämään ja yrittäjyyteen, mikä tukee kunnan taloudellista kehitystä pitkällä aikavälillä. Näin nuorten palvelut ovat merkittävä osa kunnan strategiaa elinvoiman ja hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Nuorten yrittäjyys luo yllättäviä verkostoja, sillä asiakkaat suosittelevat palveluja eteenpäin ja tieto leviää yhteisössä. Eräs nuori kuvasi tätä osuvasti:

”Kuulin asiakkaalta, että naapuri oli kertonut näistä minun kakuista ja sain sieltä sitten uuden asiakkaan.”

Tämä esimerkki havainnollistaa, miten pienet yritykset voivat synnyttää ketjuuntuvia vaikutuksia ja vahvistaa paikallista elinvoimaa. Nuorten luomat verkostot ovat kuntien elinvoiman kannalta merkittäviä: yritykset houkuttelevat asiakkaita naapurikunnista ja kauempaa, mökkiläiset ja matkailijat vievät viestiä nuorten tarjoamista tuotteista ja palveluista eteenpäin, ja verkkokauppa voi laajentua jopa globaaliksi toiminnaksi. Yrittäjien verkostoihin kuuluvat paikalliset yhdistykset, urheiluseurat, yritykset ja yksityishenkilöt, mikä kehittää paikallista yrittäjyyden ekosysteemiä. Näin nuorten yrittäjyys ei ole vain taloudellinen ilmiö, vaan se vahvistaa myös sosiaalista ja kulttuurista elinvoimaa luomalla uusia kohtauksia, lisäämällä luottamusta ja rakentamalla paikallista identiteettiä.

Nuorten yrittäjyys on kiinnostava ilmiö myös kunnan positiivisen brändin rakentumisessa. Yritykset saavat mediahuomiota ja toisaalta nuoret itse toimivat aktiivisesti esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Kunta saa näkyvyyttä näissä nuorten omissa sosiaalisen median kanavissa tavoittaen erilaista yleisöä kuin mitä perinteisellä kuntamarkkinoinnilla tavoitetaan. Lisäksi jokainen innostava ja kiinnostava artikkeli paikallislehdissä vahvistaa positiivista imagoa ja tuottaa kunnalle positiivista viestintää.

Nuorten yrittäjyys vaikuttaa paikalliseen elinvoimaan monitasoisesti sekä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Vaikutukset voidaan jäsentää kolmeen tasoon

sen mukaan, kuinka laajasti ne ulottuvat yksilöstä yhteisöön ja mikä on niiden ajallinen ulottuvuus. Primäärivaikutukset ovat suoria ja näkyviä yrittäjyyden vaikutuksia nuoren välittömään lähipiiriin ja omaan elämään. Sekundäärivaikutukset syntyvät usein primäärivaikutusten seurauksena ja ne ovat luonteeltaan epäsuoria. Kolmas vaikutusten taso, tertiäärivaikutukset, ovat pitkäaikaisia, monimutkaisia ja usein vaikeasti havaittavissa sekä mitattavissa, sillä ne syntyvät laajojen vaikutusketjujen kautta. (esim. Boudon, 1974; Butler & Harley, 2010; Matlay, 2011; Mitchell & Wall, 1989). Esimerkkejä nuorten yrittäjyyden vaikutuksista kolmella eri tasolla:

1. Primäärivaikutukset: Nuori työllistyy, nuori ansaitsee tuloja ja tuottaa palveluja tai tuotteita.

”Olen pystynyt matkustamaan koska olen saanut omaa rahaa.”

2. Sekundäärivaikutukset: Kunta saa uusia palveluja, yritysten määrä kasvaa, nuoren osaaminen vahvistuu.

”Täällä ei olisi jäätelökioskia jos en olisi perustanut yritystä”

3. Tertiäärivaikutukset: Pitkän aikavälin vaikutukset, kuten yrittäjyysmallin leviäminen nuorelta toiselle, kunnan vetovoiman kasvu ja paikallisen kulttuuriperinteen vahvistuminen.

”Olen oppinut tosi paljon materiaaleista ja saanut kehitettyä tuotteita paremmaksi. Sain sitä kautta lisää asiakkaita ja pystyin nyt antamaan osan töistä kaverille joka perusti myös yrityksen. Tehdään nyt yhdessä mutta myös yksin omissa yrityksissä.”

Nuorten yrittäjyys oppimisympäristönä

Aloittaessaan yritystoiminnan nuori rakentaa ainutlaatuisen oppimisympäristön, joka perustuu omaan ideaan ja motivaatioon. Yritys ei ole pelkkä taloudellinen hanke, vaan tila, jossa kokeillaan, opitaan ja ilmaistaan itseään. Yrittäjyys tarjoaa mahdollisuuden tehdä asioita omalla tavalla: ”Saun tehdä koruja juuri niin kuin haluan. Tulee tosi hyvä mieli, kun joku kehittää niitä ja ostaa juuri minun tekemäni korun.” Tämä kokemus kiteyttää, miten yrittäjyys yhdistää oppimisen, luovuuden ja onnistumisen tunteen.

Yrittäjyudessa opitaan monipuolisesti: kädentaitoja, asiakaspalvelua, viestintää, projektinhallintaa ja talousosaamista. Nuori oppii tunnistamaan ja sanoittamaan omaa osaamistaan, mikä vahvistaa minäpystyvyyttä ja työelämävalmiuksia. Lisäksi kehittyvät yhteistyötaidot, aloitteellisuus ja kyky hallita riskejä.

Nämä taidot vastaavat Euroopan komission kehittämän EntreComp-viitekehyksen (Bacigalupo ym., 2016) kolmeen pääulottuvuuteen: ideat ja mahdollisuudet, resurssien hyödyntäminen sekä käytännön toiminta. Viitekehys sisältää 15 osa-aluetta, kuten luovuus, talousosaaminen, aloitteellisuus ja riskienhallinta. EntreComp tarjoaa rakenteen, jonka avulla voidaan ymmärtää yrittäjyystaitojen kehittymistä. Nämä kaikki ovat taitoja, jotka ovat arvokkaita myös laajemmin elämässä ja työelämässä.

Kun nuori muotoilee ideansa tuotteeksi tai palveluksi, hän oppii arvioimaan mahdollisuuksia, kehittämään luovuutta ja hallitsemaan riskejä. Yritystoiminnan kehittäminen ja uusien tuotteiden kokeilu vahvistavat tulevaisuuden visiointia ja kykyä arvioida, mikä toimii ja mikä ei. Eettinen ajattelu ja kestävä kehityksen huomioiminen konkretisoituvat materiaalivalinnoissa ja toimintatavoissa. Nuorten yrittäjyys sisältää siis samoja elementtejä kuin aikuisten toteuttama yrittäjyys.

Oppiminen tapahtuu tekemällä. Virheet ja pienet mokat ovat olennainen osa oppimisprosessia, sillä ne paljastavat kehityskohteita ja avaavat mahdollisuuden oppia uutta. Kun virheitä ei pelätä, syntyy rohkeutta kokeilla, innovoida ja kehittyä. Nuorten omaehtoinen yrittäjyys, kuten 4H-yritystoiminta, tarjoaa konkreettisen ympäristön, jossa nämä taidot syvenevät ja laajenevat käytännön tekemisen kautta (Cope & Watts, 2000).

Kuntajohdon näkökulma nuorten yrittäjyyteen

Nuorten yrittäjyys ei ole merkityksellistä vain yksilön oppimisen kannalta, vaan se liittyy laajemmin kuntien elinvoimaan ja strategiaan tavoitteisiin. Tätä tarkasteltiin hankkeessa toteutetussa kuntajohdon kyselyssä, johon vastasi 88 kunnan edustajaa. Kyselyn tulosten mukaan nuorten yrittäjyys on tunnistettu merkittäväksi pitovoimatekijäksi, ja sen edistämiseksi on kehitetty esimerkiksi kesäyrittäjyyssele,

joka täydentää jo pitkään useassa kunnassa käytössä ollutta kesätyöseteliä. Kuntien edustajat nimesivät tärkeimmiksi pito- ja vetovoimatekijöiksi työpaikkojen lisäksi laadukkaan koulutuksen, monipuoliset vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet sekä kunnan luonnon ja ympäristön.

Kyselyssä korostui paikallisten 4H-yhdistysten rooli nuorten yrittäjyyden edistäjänä koulussa toteutetun yrittäjyyskasvatuksen rinnalla. Samalla nousi esiin tarve vahvistaa 4H-toimijoiden ja kuntien välistä vuoropuhelua sekä lisätä tietoa 4H-yrittäjyyden mahdollisuuksista. Tällä hetkellä 18 kunnassa nuorten yrittäjyyden edistäminen on kirjattu kuntastrategiaan tai vastaavaan suunnitelmaan. Lisäksi kaksi kolmasosaa vastaajista toivoo lisää tietoa siitä, miten kunta ja 4H voivat tehdä yhteistyötä ja miten nuorten yrittäjyys vaikuttaa kunnan elinvoimaan. Hankkeen aikana tähän tarpeeseen on vastattu muun muassa Yritysareena-tapahtumilla, jotka kokosivat yhteen kuntatoimijoita, yrittäjäjärjestöjä ja nuoria yrittäjiä ja tarjosivat laaja-alaisesti tietoa nuorten yrittäjyyden ja kuntien elinvoiman välisestä yhteydestä.

Kyselyssä pyydettiin myös nimeämään toimijoita, jotka edistävät nuorten yrittäjyyttä kunnassa. Vastauksissa nousivat esiin erityisesti paikallinen 4H-yhdistys ja koulun yrittäjyyskasvatus. Lisäksi mainittiin kunnan elinvoimatoimijat, Ohjaamo-toimintakonsepti sekä erilaiset julkisrahoitteiset hankkeet. Tämä kokonaisuus osoittaa, että nuorten yrittäjyys nähdään kunnissa strategisena investointina, joka tukee sekä nuorten kasvua että alueen elinvoimaa.

4H-paikallisyhdistysten näkökulma nuorten yrittäjyyteen ja elinvoimaan

Edellä tarkasteltiin nuorten oppimista ja kuntien strategista näkökulmaa. Yhtä tärkeää on ymmärtää, miten yhteistyörakenteet tukevat näitä tavoitteita. Hankkeessa toteutettiin kysely myös 4H-paikallisyhdistysten toiminnanjohtajille (N=76), jossa kartoitettiin toiveita, näkemyksiä ja ideoita yhteistyön lisäämiseksi kuntien kanssa. Tulokset osoittavat, että lähes kaikki vastaajat kokivat kunnan ja 4H-yhdistyksen välisen yhteistyön olevan hyvää ja rakentavaa.

Yhteistyö ei rajoitu nuorten yrittäjyyden edistämiseen, vaan sillä on laajempi merkitys kunnan elin-

voiman pitkäjänteisessä kehittämisessä. Toiminnanjohtajat korostivat, että nuorten yrittäjyys nähdään strategisena investointina kunnan tulevaisuuteen. Kyselyssä tunnistettiin myös uusia yhteistyömahdollisuuksia sekä kuntien että muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Monissa kunnissa yhteistyöllä on pitkät perinteet ja vakiintuneet toimintatavat, ja hyviä käytäntöjä halutaan jakaa laajemmin.

Haasteiksi tunnistettiin henkilövaihdokset, jotka voivat aiheuttaa tiedonkulun katkoja, mutta nämä nähtiin yleensä lyhytaikaisina. Lisäksi 88 % vastaajista arvioi yhteistyön kehittyneen myönteisesti viime vuosina. Tiedonkulun haasteiden ratkaisemiseksi ehdotettiin konkreettisia keinoja, kuten yhteisiä vuosittaisia tapaamisia ja digitaalisten yhteistyöalustojen käyttöönottoa, jotka tukisivat jatkuvuutta henkilövaihdosten yli. Kaiken kaikkiaan yhteistyö kuntien kanssa nähdään palkitsevana, toimivana ja sujuvana ja sen toivotaan edelleen kehittyvän yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Johtopäätökset

Hankkeemme on ollut uutta luova ja tutkimuksellisesti kiinnostava, saanut kansainvälistä huomiota ja herättänyt keskustelua. Hankkeen avulla on kyetty edistämään tutkimustietoon perustuvien käytäntöjen rakentamista nuorten yrittäjyyden edistämiseksi kunnissa. Nuorten toimintakertomukset konkretisoivat, miten yrittäjyys näkyy arjessa ja mitä vaikutuksia sillä on yksilölle ja yhteisölle. Kuntakysely puolestaan osoittaa, että nuorten yrittäjyys on tunnistettu merkittäväksi pitovoimatekijäksi, ja toiminnanjohtajakysely vahvistaa, että yhteistyö kuntien kanssa nähdään strategisena investointina tulevaisuuteen. Kolmen aineiston hyödyntäminen osoittaa, että nuorten yrittäjyys ei ole vain yksilön kokemus, vaan sillä on laaja-alaisia vaikutuksia kunnan elinvoimaan ja yhteistyörakenteisiin. Tämä kokonaisuus tarjoaa perustan uusille toimintamalleille ja strategisille investoinneille.

On kuitenkin syytä todeta, että nuorilla ei ole kunnissa elinvoimatehtävää. Heillä on oikeus elää ja kasvaa aikuisiksi omalla tavallaan. Halu todeta asia ääneen juontaa juurensa aikuisilta tulleisiin kysymyksiin nuorten yrittäjyyden edistämisestä. Muutamia kertoja hankkeen aikana ovat eri toimijat esittäneet kysymyksen siitä, onko oikein edistää

nuorten yrittäjyyttä ja vielä liittää siihen ilmiöön kuntien elinvoiman edistäminen. Ehkä kysymys on syytä kääntää toisin päin: onko oikein estää motivoituneita nuoria yrittämästä?

4H-yrittäjyys tarjoaa nuorille konkreettisen mahdollisuuden työllistyä, oppia ja kokea osallisuutta. Yrittäjyys toimii innostavana oppimisympäristönä, jossa kehittyvät työelämävalmiudet, minäpystyvyys, resilienssi ja kädentaidot. Aidot asiakaskohtaamiset opettavat vuorovaikutusta ja epävarmuuden sietämistä. Pitkällä aikavälillä nuorten yrittäjyys luo roolimalleja, lisää aktiivisuutta ja näyttää kotipaikan mahdollisuudet – ajattelutapa muuttuu ”ei täällä ole minulle mitään” -moodista ”täällä voi olla minullekin jotain” -moodiin.

Kunnalle nuorten yrittäjyys tuo virkeyttä, uusia palveluja ja positiivista näkyvyyttä. Elinvoimaa voidaan edelleen vahvistaa eri toimijoiden vuoropuhelulla: paikallinen 4H-yhdistys, kunnan elinvoimatoimijat, nuorisotoimi ja koulut. Eri toimijoiden tavoitteet eivät ole ristiriitaisia, sillä nuorten yrittäjyyttä edistämällä paitsi edistetään kunnan elinvoimaa, luodaan myös mahdollisuuksia nuorille rakentaa mielekästä ja oman näköistä tekemistä.

Henkilökohtaisesti tämä hanke on ollut inspiroiva ja innostava. On ollut ilo työskennellä projektissa, joka yhdistää nuorten yrittäjyyden ja kuntien elinvoiman kehittämisen. Hankkeen aikana on syntynyt paitsi arvokasta tietoa, myös uusia yhteistyökumppanuuksia ja käytäntöjä tulevien tutkimus- ja kehittämishankkeiden toteuttamisen tueksi. Olen kiitollinen siitä, että sain olla mukana rakentamassa ratkaisuja, joilla on merkitystä sekä paikallisesti että laajemmin.

Anu Raappana
tutkija
LUT-yliopisto

LÄHTEET

- Andreotti, A., Mingione, E., & Polizzi, E. (2012). Local welfare systems: a challenge for social cohesion. *Urban studies*, 49(9), 1925-1940.
- Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., & Van den Brande, G. (2016). *EntreComp: The entrepreneurship competence framework*. Luxembourg: Publication Office of the European Union, 10, 593884
- Bjorna, H., & Aarsaether, N. (2010). Local government strategies and entrepreneurship. *International Journal of Innovation and Regional Development*, 2(1-2), 50-65.
- Boudon, R. (1974). *Education, opportunity, and social inequality: Changing prospects in western society*. Wiley.
- Butler, C. D., & Harley, D. (2010). Primary, secondary and tertiary effects of eco-climatic change: the medical response. *Postgraduate medical journal*, 86(1014), 230-234.
- Bryant, C. R. (1989). Entrepreneurs in the rural environment. *Journal of Rural Studies*, 5(4), 337-348.
- Cope, J., & Watts, G. (2000). Learning by doing—an exploration of experience, critical incidents and reflection in entrepreneurial learning. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 6(3), 104-124.
- Dhahri, S., & Omri, A. (2018). Entrepreneurship contribution to the three pillars of sustainable development: What does the evidence really say?. *World development*, 106, 64-77.
- Drewes, J., & Van Aswegen, M. (2011). *Determining the vitality of urban centres. The sustainable world*. WIT Press, United Kingdom, 15-25.
- Geldhof, G. J., Porter, T., Weiner, M. B., Malin, H., Bronk, K. C., Agans, J. P., Mueller, M., Damon, W. & Lerner, R. M. (2014). Fostering youth entrepreneurship: Preliminary findings from the young entrepreneurs study. *Journal of research on adolescence*, 24(3), 431-446.
- Jenkins, A.L., & Konecny, R. T. (1994). Creating a vitality index as an effective citizen participation tool. *Community Development*, 25(2), 213-228.
- Korsching, P. F., & Allen, J. C. (2004). Locality based entrepreneurship: A strategy for community economic vitality. *Community Development Journal*, 39(4), 385-400.
- Lackéus, M. (2015). *Entrepreneurship in education: What, why, when, how* (No. 2015/6). Paris: OECD publishing.
- Lipshitz, G. (1993). The main approaches to measuring regional development and welfare. *Social indicators research*, 163-181.
- Madzivhandila, T. S., & Musara, M. (2020). Taking responsibility for entrepreneurship development in South Africa: The role of local municipalities. *Local Economy*, 35(3), 257-268.
- Makkonen, T., & Kahila, P. (2021). Vitality policy as a tool for rural development in peripheral Finland. *Growth and change*, 52(2), 706-726.
- Makkonen, T., Jolkkonen, A., Lemponen, V., Forsberg, P. & Kahila, P. (2019). Puhtia Pohjois-Karjalaan: Kuntien elinvoimaisuus. <https://erepo.uef.fi/server/api/core/bitstreams/fad63cc6-323a-4e2c-bb25-75bc96c37a30/content>
- Matlay, H. (2011). The influence of stakeholders on developing enterprising graduates in UK HEIs, *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 17(2), 166-182.
- Mitchell, C. J., & Wall, G. (1989). The arts and employment: A case study of the Stratford Festival. *Growth and Change*, 20(4), 31-40.
- Montgomery, J. (1995). Editorial urban vitality and the culture of cities. *Planning Practice & Research*, 10(2), 101-110.
- Montgomery, J. (1998). Making a city: Urbanity, vitality and urban design. *Journal of urban design*, 3(1), 93-116.
- Murray, M., and Dunn, L., 1995. Capacity building for rural development in the United States. *Journal of Rural Studies*, 11(1), 89-97.
- Neumann, T. (2021). The impact of entrepreneurship on economic, social and environmental welfare and its determinants: a systematic review. *Management Review Quarterly*, 71(3), 553-584.
- Raappana, A., & Peuhkuri, K. (2025). Curriculum as a tool for legitimising entrepreneurship education in Finland. *Cogent Education*, 12(1), 2553007.
- Schimperna, F., Nappo, F., & Marsigalia, B. (2021). Student entrepreneurship in universities: The state-of-the-art. *Administrative Sciences*, 12(1), 5.
- Williams, D. R. (2004). Youth self employment: Its nature and consequences. *Small Business Economics*, 23, 323-336.

Kun nuori onnistuu, kunta onnistuu

Kuntien rooli elinvoiman, työllisyyden ja kasvun edistämässä muuttui historiallisella tavalla vuoden 2025 alusta, kun vastuu työllisyys- ja elinkeinopalveluista sekä kotoutumisesta siirtyi valtiolta kunnille.

Nyt enemmän kuin koskaan aiemmin kuntien elinvoimaisuuden vahvistaminen vaatii uusia, kestäviä ratkaisuja, jotka tukevat nuorten osallisuutta, työllisyyttä ja paikallista kehitystä. Yksi vaikuttava keino tähän on ollut ja on 4H-yrittäjyys eli nuorten omaehtoinen ja ohjattu tapa kokeilla yrittäjyyttä turvallisesti ja oppia samalla sen lainalaisuuksia.

4H-yrittäjyys tarjoaa nuorille mahdollisuuden kehittää omia taitojaan, ansaita rahaa ja tuottaa palveluita tai tuotteita, jotka vastaavat usein juuri paikallisiin tarpeisiin. Monet meistä olemme myös ansainneet ensimmäisiä taskurahojamme tätä kautta; minun tapauksessani kuusentaimia kasvattaen, joita nyt vanhempana on mahdollisuus olla jo harventamassa.

Olipa kyseessä koirien ulkoilutuspalvelu, pieni-muotoinen puutarhanhoito tai vaikka leivonnaisten myynti, jokainen 4H-yritys tuo lisäarvoa yhteisölle ja vahvistaa nuoren uskoa omaan kykyihinsä.

Kunnille 4H-yrittäjyys on investointi tulevaisuuteen. Se tukee nuorten kiinnittymistä omaan kotikuntaansa, ehkäisee syrjäytymistä ja luo positiivista yrittäjyyskulttuuria. Lisäksi se tarjoaa kunnille konkreettisen väylän tehdä yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa ja vahvistaa paikallista elinkeinoelämää.

On hyvä myös huomata, että 4H-yritysten toiminta ulottuu usein kuntarajojen ulkopuolelle, ja nuoret rakentavat näin yllättävän laajalle leviäviä verkostoja. Lisäksi nuoret toimivat usein paikallisten yritysten alihankkijoina ja tuottavat palveluja asukkaiden ohella

muun muassa alueella toimiville järjestöille. Nuoret ovat myös kehittäneet tuotteita ja palveluja, jotka houkuttelevat kuntaan uusia kävijöitä.

Kunnissa laaditaan parhaillaan uusia strategioita valtuustokauden vaihduttua. Myös yhteistyö 4H-järjestön kanssa voi olla kunnalle osa strategisia valintoja. Nuorten yrittäjyys ei ole vain yksittäisiä ”kesäyritelmiä” – se on osa laajempaa kokonaisuutta, jossa nuoret oppivat työelämätaitoja, vastuullisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kun nuori saa ensimmäisen kokemuksensa yrittäjyydestä jo varhain, hänellä on paremmat valmiudet toimia aktiivisena kansalaisena ja mahdollisesti tulevaisuuden yrittäjänä.

Nuorten yrittäjyydellä on keskeinen merkitys Suomelle ja kuntien elinvoimalle, ei vain tulevaisuudessa vaan myös tässä hetkessä. Nuorelle itselleen yrittäjyys voi olla merkittävä veto- ja pitovoimatekijä, sillä yrittäjyys vahvistaa nuoren kokemusta oman kotikuntansa yhteisöön kuulumisesta.

Elinvoimainen kunta syntyy ihmisistä, jotka kokevat kuuluvansa yhteisöön ja näkevät siellä mahdollisuuksia. 4H-yrittäjyys on yksi avain siihen – nuorten kautta rakennetaan vahvempaa, osallistavampaa ja tulevaisuuteen katsovaa kuntaa.

Tämä nuorten yrittäjyyden ja kuntien elinvoiman yhteyttä tutkinut arvokas 4H:n ja LUT-yliopiston toteuttama hanke on tuottanut kuntatoimijoille tärkeän viestin: kiinnittää huomiota nuorten paikallisiin yrityksiin!

Timo Reina
varatoimitusjohtaja
Suomen Kuntaliitto

Nuorten yrittäjyys on kuntien ja kaupunkien elinehto

Kaupungin elinvoima syntyy teollisuudesta, investoinneista ja infrastruktuurista, mutta myös yrittäjyydestä. Nuorten yrittäjyys lähtee usein liikkeelle palvelutehtävistä, jotka tuottavat tärkeää osaamista mihin tahansa tulevaisuuden ammattiin. Kunnissa tarvitaan yrittäjäyspolkuja, yrittäjäyskasvatusta ja tarinoita, jotka ponnistavat arjen teoista ja nuorten omasta eteenpäin vievästä motivaatiosta.

Lähes jokainen kunta Suomessa on sen edessä, että lapsia syntyy yhä vähemmän. Samalla mielenterveyden ja hyvinvoinnin haasteet lisääntyvät. Kaupungeilla on lakisääteisetkin tehtävänsä elinvoiman, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäjänä. Samalla on kunniatehtävä pitää nuorista huolta.

Väestörakenteen muutokset eli väestön ikäntyminen avaa myös uusia ovia matalan kynnyksen yrittäjyyteen. Esimerkiksi kotona asumisen kaaren pidentäminen ikäihmisten elämässä ja laitostumisen ehkäiseminen ovat tärkeitä asioita, joita nuorten yrittäjyydellä voidaan edistää. Näistä palvelualan matalan kynnyksen tehtävistä on hyvä lähteä rakentamaan uraa.

Olen toiminut Punkalaitumen, Salon ja nyt viimeksi Porin kaupunginjohtajana. Samalla 4H-toiminta on tullut tutuksi. 4H:n toiminta perustuu tekemällä oppimiseen – nuori saa mahdollisuuden kokeilla, oppia, epäonnistua ja onnistua. Tämä on samalla juuri sitä, mitä kaupungin palvelut tavoittelevat: että jokainen lapsi ja nuori löytää omat vahvuutensa ja kokee kuuluvansa yhteisöön.

Esimerkiksi aikoinaan Punkalaitumella kunnanjohtajana toimiessani 4H:n kautta järjestettiin hukkakaurujen poimintaoperaatio pelloilla – vaikka projekti oli yksittäinen, toiminnan avulla siivottu 11 hehtaarin alue oli suuri ja työ merkittävää ruokaturvallisuuden ylläpi-

tämisen kannalta. Myös yksittäisillä projekteilla voi siis olla laaja-alaisia vaikutuksia niin kunnalle kuin nuorelle itselleenkin.

Tarkastelen asiaa myös neljän lapsen isänä. Kaksi vanhinta lastani ovat iässä, jossa tehdään isoja työuraan vaikuttavia ratkaisuja. Nuoret tekevät päätöksensä itsenäisesti, ja on tärkeää, että heille on siinä vaiheessa kertynyt riittävästi kokemusta ja näkemystä erilaisista vaihtoehdoista.

Porin 4H-yhdistys tekee tiivistä yhteistyötä koulujen kanssa. 4H-kerhot ja -kurssit tukevat koulujen opetussuunnitelman tavoitteita monialaisesta oppimisesta, yrittäjäyskasvatuksesta ja työelämätaidoista. 4H:n kautta oppilaat voivat saada ensimmäiset kokemuksensa työstä, palveluiden tuottamisesta ja vastuullisuudesta.

Erityisen arvokas on 4H-yrittäjäysmalli, jossa nuori perustaa oman yrityksensä esimerkiksi kesäyrittäjänä. Kaupungin näkökulmasta tämä on konkreettinen tapa toteuttaa elinvoimatyötä ruohonjuuritasolla: se lisää nuorten työllistymisvalmiuksia, sitouttaa heitä omaan kotikaupunkiin ja luo uusia palveluja paikallisille asukkailla.

Porissa toimii lähes 9 000 yritystä. Se on tärkeä tunnusluku elinvoimalle ja kasvulle. Olemme monen suomalaisen kunnan tapaan parhaillaan viimeistelemässä kaupungin strategiaa. Porissa olemme kaavailleet kaupungin visioksi lausetta ”Pori on kasvun metropori”. Sanaleikillä kuvaamme vahvaa sitoutumistamme kasvuun. Haluamme ajatella isosti ja pitää katseen tulevaisuudessa. Lapsemme kasvavat hyvinvoiviksi nuoriksi ja nuoret yrittäjiksi, ja vain tällä tavalla kaupunki säilyttää elinvoimansa.

Lauri Inna
Porin kaupunginjohtaja

17-vuotias Eemil harkitsee yrittäjyydestä aikuisiän ammattia

Olen Eemil Airo, 17-vuotias 4H-yrittäjä Tampereelta. Yritykseni Jäätelökioski Paiste valmistaa käsintehtyä jäätelöä, jota myyn kesäisin kioskillani. Vähän toimintaa on kuitenkin myös muina vuodenaikoina.

Perustin 4H-yritykseni jo 13-vuotiaana, vuonna 2022. Ensimmäinen yritykseni oli kärrykahvila Café Paiste, joka myi käsintehtyjä leivonnaisia ja erilaisia juomia. Yrityksen perustaminen jännitti todella paljon, kuitenkin enimmäkseen hyvällä tavalla. Olin niin innostunut yrittäjyydestä, ettei jännitys onneksi estänyt yrityksen perustamista. Se, että sai perustaa oman yrityksen, tuntui myös hienolta ja todella hauskalta. Oli kivaa, kun pääsi suunnittelemaan ja päättämään asioita itse.

Parasta ja haastavinta on luovuus

Työssäni parasta on se, kun saan hyvää palautetta asiakkailta. Palaute kertoo onnistumisista ja antaa lisää motivaatiota jatkaa ja kehitellä uusia makuja. Tykkään myös, kun saan olla työssäni niin luova. Saan toteuttaa itseäni graafisen suunnittelun, sosiaalisen median, markkinoinnin ja makujen kehittelyn yhteydessä. Jäätelömakujen kehittämisessä mielikuvitusta saa käyttää rajattomasti, ja tuotekehittely onkin yksi hauskimmistakin puolista jäätelöyrittäjyydessä.

Oikeastaan samat asiat, jotka työssäni ovat parhaita, aiheuttavat myös haasteita. Joskus markkinointi ja someen postaaminen tuntuu raskaalta ja vaikealta – tuntuu, etten keksi mitään luovaa sisältöä. Aina jäätelömakujen suhteen ei tule uusia ideoita, mikä tuntuu välillä turhauttavalta, kun haluaisi kehittää uudenlaisia makuja. Työni luovat puolet siis sekä tekevät työstä mielekkäämpää että joskus vaikeuttavat sitä.

Hankin asiakkaita pääasiassa somemarkkinoinnilla, etenkin Instagramissa. Minusta on myös tehty useita lehtijuttuja, jotka ovat toimineet hyvänä mainoksena. Yrityksestäni leviää tietoa myös puskaradion välityksellä. Ihmiset suosittelevat kavereilleen ja sana leviää. Joulujäätelöiden markkinoinnissa olen kokeillut uusia markkinointikeinoja. Olen lähettänyt muutama PR-lahjan ja käyttänyt paperijulisteita sosiaalisen median rinnalla.

Eniten neuvoja yrittäjyyteen liittyen olen saanut vanhemmiltani sekä Kahvila Runon yrittäjältä Pirkko Vuoriselta, jonka tiloissa yritykseni toimii. Pirkko on ollut nyt jo pari vuotta tukemassa minua yrittäjyydessä ja olen saanut häneltä useita kullannarvoisia vinkkejä.

Yrittäjyys on tehnyt minusta sinnikkäämmän

Yritykseni on muuttunut neljän vuoden aikana huomattavasti. Kaikki lähti pienestä kahvikärrystä ja helpoista leivonnaisista – nyt valmistan itse jäätelöä. Jäätelön valmistus on aika monimutkaista ja uskon, että ilman leivontataustaa se ei onnistuisi. Olen myös kehittänyt brändiäni ja yrityksen ilmettä, sekä panostan nykyään paljon enemmän laadukkaaseen markkinointiin ja suunnitelmallisuuteen.

Yrittäjyys on opettanut minulle vaikka ja mitä. Olen oppinut asiakaspalvelua, graafista suunnittelua, markkinointia, kehittänyt elintarvikkeiden valmistuksessa ja oppinut toimimaan suunnitelmallisemmin ja tarkemmin. Minusta on tullut sinnikkäämpi ja vahvempi, enkä luovuta enää helpolla. Olen oppinut,

etteivät virheet ole huono asia, ja että ne kuuluvat oppimiseen ja kehittymiseen.

Mielestäni yritykseni tuo uudenlaista palvelua asuinalueelleni. Tietääkseni Tampereella ei juurikaan valmisteta tai myydä käsintehtyä jäätelöä, vaan lähes kaikki jäätelökioskit kuuluvat kansainvälisille ketjuille. Olen siis yksi Tampereen ainoista käsintehtyä jäätelöä valmistavista ja myyivistä yrityksistä.

Haluaisin jossain kohtaa kokeilla saada jäätelöitäni puolen litran purkeissa myyntiin kaappoihin. Purkkimyynti kiinnostaa minua entistä enemmän ja haaveilen siitä, että tulevaisuudessa se olisi mahdollista. Haluaisin myös alkaa myydä catering-keikkoja ja jäätelöbuffetteja enemmän etenkin yrityksille.

Yrittäjien lupa-asioita voisi selkeyttää ja helpottaa

Neuvoisin aloittelevaa nuorta yrittäjää aloittamaan pienestä. Ei tarvitse hypätä heti syvään päätyyn ja käyttää satoja euroja hankintoihin tai laittaa kaikkia säästöjä kiinni yritykseen. Aloitin itse muutamalla kympillä ja olen tehnyt uusia hankintoja hiljalleen yritykseni tuotoilla. Näin minun ei ole tarvinnut ottaa suurta riskiä ja laittaa omia rahoja kiinni yritykseen, vaan olen voinut tehdä hankinnat omilla tuloillani.

Mielestäni Tampereen kaupunki tukee nuorten yrittäjyyttä hyvin. Olen saanut kaupungilta tukirahaa ja apua yrittäjyydessä, ja yrittäjyyteeni on suhtauduttu kannustavasti ja myönteisesti.

Ainoa kehityskohta olisi virallisten tietojen vaikea löydettävyyys ja hankalat tekstit lupa-asioissa. Eri-laisten lupa-asioden ja virallisten sivujen ei kuuluisi olla niin byrokraattisia ja vaikealukuisia. Tarvittavista luvista ja säännöistä pitäisi olla mahdollista ottaa selvää helpommin, eikä kaiken tiedon kuuluisi olla suuren vaivan takana.

Ennen 4H-yrittäjyyttä en ajatellut, että minusta voisi tulla aikuisena yrittäjä. Nyt tuo mahdollisuus tulee koko ajan päässäni mahdollisemmaksi vaihtoehdoksi, enkä pidä sitä enää yhtään hassumpana ideana. Koen, että yrittäjyys sopii minulle ja siitä voisi hyvinkin tulla tulevaisuuden ammatti. Katsotaan mihin elämä ohjaa!

Eemil Airo
4H-yrittäjä

4H-yrittäjyys on tarttuvaa

Nyt päättyvä Elinvoimaa kuntiin 4H-yrittäjyydellä -hanke on tuonut esiin paljon uutta nuorten yrittäjyydestä, ja erityisesti 4H-yrityksistä. Yrittäjyystutkimukselle nuorten yrittäjyys on merkittävä ilmiö. Nostan esiin neljä huomiota, joilla on laajempaa merkitystä, kun puhutaan yrittäjyydestä, yrittäjyyskasvatuksesta ja yrittäjyyden vaikuttavuudesta.

Ensinnäkin 4H-yrittäjät ovat oikeita yrittäjiä, jotka ansaitsevat yritystoiminnallaan rahaa. Perinteisesti yrittäjyyskasvatus on suhtautunut yrittäjyyteen ja rahaan varsin varovaisesti. Pääsääntöisesti lähestyminen yrityksen perustamiseen on kytketty koulupolulla etenemiseen ja varsinaisen yrityksen perustamisen ajatellaan sijoittuvan vasta koulun ja opiskelujen jälkeiseen aikaan.

4H-yritykset ovat nuorille keino siirtyä nopeammin ja omaehtoisesti tositoimiin. Nuorimmat 4H-yrittäjät ovat 13-vuotiaita, ja he ovat jo siirtyneet yrittäjyysaikomuksista yrityksen perustamiseen, liiketoiminnan harjoittamiseen ja kehittämiseen. Nopea kehitys ei näytä olevan ongelma nuorille. Hankkeessa koottu aineisto kuvaa hyvin, kuinka nopeasti nuoret yrittäjät siirtyvät kehittämään tuotettaan, asiakassuhteitaan ja yhteistyötä muiden yrittäjien kanssa. 4H-yrittäjyys on hyvä osoitus siitä, että varhain aloitettu yrittäjyys ja raha eivät riko nuoria.

Yrittäjyyttä oppii yrittäjyydellä

Toinen huomio koskee yrittäjyyden oppimista. Jo Aristoteles puhui tekemällä oppimisen puolesta ja 4H-yrittäjät ovat tekemällä oppimisen todellisia esimerkkejä. Yrittäjyyttä oppii yrittäjyydellä. Hankkeen

tulokset ovat osoittaneet, että nuorilla yrittäjämäisen oppimisen vauhti on kova ja muutaman kuukauden yrittäjyysjaksoon mahtuu paljon liiketoiminnan, valmistuksen, asiakaskontaktoinnin ja sidosryhmäyhteistyön kehittämistä.

Vaikka kehittämistarve monesti nousee ongelmista, kehittäminen näyttäytyy positiivisena toimintana. Kyse ei siis ole epäonnistumisesta vaan mahdollisuuksista parantaa toimintaa. Merkittävä määrä nuorista yrittäjistä jatkaa 4H-yrityksensä toimintaa useiden vuosien ajan mikä on hyvä osoitus siitä, että 4H-yrittäjyys on nuorille positiivinen kokemus.

Toinen, jo käynnistynyt 4H:n ja LUT:in tutkimus ja kehittämishanke tarkastelee sitä, miten 4H-yrittäjyys on vaikuttanut myöhempiin uravaiheisiin ja missä määrin 4H-yrittäjyys on madaltanut kynnystä perustaa yrityksiä aikuisiällä. Yrittäjyyden oppimisella voi olla laajoja vaikutuksia ihmisen elämänsäntähtäviin.

4H-yritykset täydentävät kuntien palvelutarjontaa

Kolmanneksi nuorten yrittäjyys täydentää alueellista palvelutarjontaa sekä loppukuluttajille että muille alueen yrityksille. Siten nuorten yrityksillä on aluevaikutusta. 4H-yrityksille leimallista on, että niitä ei luoda kilpailemaan olemassa olevan liiketoiminnan kanssa vaan täydentämään niiden palvelutarjontaa ja tekemään yhteistyötä. Kilpailuasetelmassa ei sinänsä olisi mitään vikaa – kilpailu on hyvä kannustin oman toiminnan kehittämiseen ja terve kilpailu alueilla voisi parantaa muidenkin yritysten toimintaa.

Hankkeen tulokset osoittavat selvästi, nuorten yritykset tähtäävät niihin kohtiin markkinaa, joihin

isompien yritysten ei volyymien pienuuden vuoksi kannata ryhtyä tai jotka ovat lyhytaikaisia. Tyypillisesti nuorten yritykset ovat aktiivisia sesonkiluonteisesti muutaman kuukauden vuodessa ja siten ovat sopivia hetkellisiin kysyntäpiikkeihin. Nuorten yritykset voivat myös toimia joustavina alihankkijoina ja monipuolisina yhteistyökumppaneina muille alueen yrityksille.

Nuorten yrittäjyys vahvistaa kuntien pitovoimaa

Neljäs huomio liittyy yrittäjän toimintaympäristöön. Yrittäjyys on toimintaa, joka muuttaa ympäristöään. Tältä osin 4H-yritysten vaikuttavuutta ei saa aliarvioida – nuoret muuttavat omaa elinympäristöään yrittäjyydellä, luovat sinne uutta taloudellista toimeliaisuutta, ja muuttavat omaa näkökulmaansa alueen mahdollisuuksiin tarjota mahdollisuuksia elannon hankkimiseen ja oman uran kehittämiseen.

Käytännössä nuorten yrittäjyys luo siis alueille pitovoimaa: alueet muuttuvat houkuttavimmiksi elämisen ja yrittämisen paikoiksi nuorille itselleen. Sen sijaan, että kyse olisi vain näihin nuoriin liittyvästä ilmiöstä, hankkeen aineistot viittaavat myös heijastusvaikutuksiin. On ilmeistä, että nuorten yrittäjyys on tarttuvaa.

4H-yritysten tilastoista käy ilmi, että 4H-yrityksiä on syntynyt myös alueille, joilla ei ole 4H-toimintaa. Yrittäjyyden malli leviää nuorten sosiaalisten verkostojen kautta nopeasti. Nuorilta itseltään tuleva yrittäjyystieto voi olla toisille ymmärrettävämpää ja oikea-aikaisempaa kuin perinteisempi yrittäjyyden neuvonta.

Hankkeen päättyessä on syytä kiittää kaikkia hankkeen onnistumiseen myötävaikuttaneita tahoja. Kiitos Suomen 4H-liitto tutkimus- ja kehittämiskumppanuudesta, Yksityisyrittäjäin säätiö hankkeen rahoittamisesta, 4H-paikallisyhdistykset haastattelujen tulosten jalkauttamisesta, 4H-yrittäjät yhteistyöstä ja esikuvana toimimisesta, kuntien elinvoimatoimijat osallistumisesta, Kuntaliitto hyvästä yhteistyöstä ja lukuisat muut hankkeen toteuttamiseen myötävaikuttaneet tahot.

Timo Pihkala
professori
LUT-yliopisto

**4H on lasten ja nuorten järjestö.
Tehtävämme on lapsen ja nuoren kasvun
tukeminen niin, että jokainen voisi
löytää paikkansa yhteiskunnasta ja olla
sen aktiivinen ja vastuullinen jäsen.**

**4H:ssa lapset ja nuoret saavat
valmiuksia kestävään elämäntapaan,
työelämään ja yrittäjyyteen.**

Suomen 4H-liitto

Karjalankatu 2 A, 00520 Helsinki

4HSuomi

4HSuomi

LinkedIn/
Suomen 4H-liitto

4HSuomi

4HSuomi